A°. 1855. N°. 282.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

WOENSDAG 28 NOVEMBER.

Buitenland.

LONDEN den 26 november.

De Koning van Sardinië wordt reeds vrijdag aanstaande in Engeland verwacht. Lord *Byron*, kamerheer der Koningin, heeft zich naar Parijs begeven, om den Koning te begroeten en zich ter zijner beschikking te stellen ten opzigte der voor het bezoek hier te Lande te treffen bepalingen.

— Tot de verschillende gewigtige onderwerpen, waaromtrent de voornaamste dagbladen dezer dagen elkander wederspreken, behoort ook het al of niet ontbinden van het Parlement. Sommige dier bladen verzekeren toch dat daartoe stellig is besloten, terwijl anderen beweren dat daaromtrent eerst beslist zal worden nadat het Parlement vergaderd is. De *Morning Post* slaat een middelweg in door wel niet te verzekeren dat er geene ontbinding zal geschieden, maar nogtans te zeggen dat het Parlement niet vóór op den gewonen tijd, namelijk tegen het laatst van januarij, of in het begin van februarij, vergaderen zal.

De heer *Labouchere*, de nieuwe secretaris van Staat voor de koloniën, stamt van eene Fransche familie af, die Frankrijk ten gevolge der herroeping van het edict van Nantes verlaten moest. Zijn vader, in Holland geboren, was aldaar bankier en werd door de Fransche en Nederlandsche Regeringen met eene zending in Engeland belast, met welk Land hij overigens in meer dan ééne betrekking stond. Hij was, namelijk, deelgenoot in het bankiershuis *Baring* te Londen en had, na het afsterven zijner eerste echtgenoot, de dochter van den heer *Baring* tot vrouw. Kort na den welgeslaagden afloop zijner zending kwam hij zich te Londen vestigen en werd daar een der aanzienlijkste bankiers. De tegenwoordige Minister werd ten jare 1798 in deze hoofdstad geboren; de stand zijns vaders maakte hem het vooruitkomen in de wereld gemakkelijk. Sedert 1826 was hij lid van het Lagerhuis, eerst voor St. Michael, hetwelk bij de invoering der hervormingswet zijn kiesregt verloor, daarna voor Tauton, welke plaats hij sedert bestendig heeft vertegenwoordigd. In 1830 werd hij tot lord der Admiraliteit benoemd, en bleef tot aan de optreding van het Ministerie *Peel-Wellington*, in 1834, dat ambt bekleeden. Toen de Whigs op nieuw aan het roer der zaken kwamen werd hij vice-president van het bureau van koophandel en muntmeester. De later door hem waargenomen ambten zijn vroeger reeds medegedeeld.

De heer *F. Peel* heeft zijn ontslag als ondersecretaris van Staat voor oorlog genomen, en de Regering schijnt niet voornemens te zijn hem een opvolger te geven.

De heer *Baines* heeft het ambt van kanselier voor het hertogdom Lancaster en graaf *Harrowby* dat van geheimzegelbewaarder aanvaard. Eerstgenoemde heeft, bij zijne intrede in het Kabinet, aan de kiezers van Leeds, welke stad hij in het Parlement vertegenwoordigt, eene circulaire gerigt, om zijne herkiezing te verzoeken. Die circulaire is in een oorlogzuchtigen geest gestemd.

PARIJS den 26 november.

Nadat de Koning van Sardinië gisteren op het paleis der Tuileriën receptie had verleend aan de leden van het Corps Diplomatiek, hebben de Keizer, de Keizerin en de Koning het concert bijgewoond, dat in het nijverheidspaleis werd gegeven door 4500 zangers van zangvereenigingen in Frankrijk en België. Het gebouw was voor deze gelegenheid fraai gedecoreerd; buiten aan de façade waren trofeën aangebragt met de wapens van Sardinië, Frankrijk en Engeland; de hoofdingang was met rood fluweel behangen en met wapens en vaandels getooid, terwijl daar verder bloemen waren geplaatst. Het orchest bevond zich op de estrade en daar tegenover eene rijk versierde loge, terwijl verder in het gebouw banieren en trofeën waren aangebragt.

Des morgens had Z. M. de mis in de kapel van het paleis der Tuileriën bijgewoond en des avonds was er groot diner ten Hove.

Aanstaanden dingsdag middag zal de Keizer met den Koning van Piémont in het Veld van Mars eene revue houden over alle troepen der 1ste militaire divisie.

De afreis des Konings van hier naar Engeland is op aanstaanden donderdag bepaald.

— Bij gebrek aan nieuwstijdingen omtrent den Russischen oorlog, verspreidt men verschillende geruchten welke voor alsnog weinig geloof verdienen; zoo spreekt men van eene expeditie naar Kaffa en van het vormen van een Fransch legerkamp aan den Rijn in het aanstaande voorjaar.

— Een der voornaamste en meest achtingwaardige Staatsmannen van Frankrijk, de graaf *Molé*, is ll. vrijdag op zijn kasteel van Champlâtreux, waar hij sedert vele jaren het najaar doorbragt, overleden; plotseling werd hij door eene beroerte getroffen gedurende den maaltijd, welke ook werd bijgewoond door den graaf *de Montalembert* en den heer *de Falloux*. De overledene was 75 jaren oud.

— Per telegraaf meldt men heden uit Marseille hoe met het schip *Ulm* te Toulon de tijding wegens het overlijden van den Franschen admiraal *Bruat* ontvangen is, hetwelk, ten gevolge van een aanval van naar binnen geslagen jigt, voor Messina heeft plaats gehad. De neef des Admiraals, die dit treurig berigt overbrengt, heeft onverwijld na zijne aankomst de reis naar deze hoofdstad vervolgd.

De *Albatross*, welke heden te Marseille is aangekomen, heeft 200 uit het Oosten komende voltigeurs der Keizerlijke garde ontscheept; 250 Algerijnsche tirailleurs zijn te Toulon ontscheept.

— De dagbladen van Madrid deelen de benoeming mede van den maarschalk *San Miguel* tot kommandeur-generaal der hellebardiers en zijne verheffing tot grande van Spanje der eerste klasse met den titel van hertog van *San Miguel*. Als inspecteur-generaal der nationale garde des Rijks wordt hij vervangen door den generaal *Valentin Ferraz*.

KEULEN den 26 november.

De Koning van Pruissen zal den 29 dezer de Zitting der beide Kamers van den Pruissischen Landdag in persoon openen.

— De politie van Dusseldorp is er in geslaagd te Duisburg twee personen in hechtenis te nemen op het oogenblik dat zij bezig waren eene som van 2000 daalders, gedeeltelijk uit valsche Pruissische schatkistbiljetten, gedeeltelijk uit valsche daalders bestaande, onder elkander te verdeelen. Of zij zelve valsche munters zijn, of alleen het in omwandeling brengen van deze aanzienlijke som valsch geld bedoelden, moet bij nader onderzoek blijken.

— Nabij den spoorweg in Neder-Silezië is eene uitgebreide dievenbende ontdekt, die verschillende treinen van vracht- en passagiersgoederen beroofd had. Niet minder dan zestien personen zijn in hechtenis genomen.

— Pastoor *Zeus* te Geiselhöring bij Straubing, aan den Donau, ontving dezer dagen een eigenhandig schrijven van keizer *Napoleon III*, waarin deze hem de afzending van zes kanonnen uit Parijs berigt, ten einde daarvan, tot herinnering aan zijnen voormaligen studiemakker, den tegenwoordigen Keizer, eene klok van ongeveer 50 centenaars voor zijne kerk te doen gieten.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 28 november.

Bij Koninklijke besluiten zijn: verplaatst de volgende ontvangers der registratie en domeinen, als: *B. A. Poutie*, van Nijkerk naar Raalte; *J. W. G. H. R. van Nouhuys*, van Heusden naar Oudenbosch; *C. A. B. L. van Ghert*, van Enkhuizen naar Heusden; *P. J. Bisdom*, van Terborg naar Enkhuizen; *W. Cremer*, van Zevenaar naar Terborg; *J. W. A. Roijaards*, van Zalt-Bommel naar Assen; *C. H. Rink*, van Druten naar Zalt-Bommel; *L. Roosenburg*, van Enschedé naar Druten; *G. J. Jacobson*, van Schagen naar Wijk bij Duurstede; *M. Langeveld*, van Medemblik naar Schagen; *S. J. van Slooten*, van Harderwijk naar Medemblik, en mr. *B. H. Upmeijer*, van Goor naar Harderwijk; — benoemd, tot ontvangers der registratie en domeinen, te Nijkerk *F. C. F. Tröester*, surnumerair der registratie en domeinen; te Zevenaar *C. van Berkel*, surnumerair der registratie en domeinen; te Enschedé *M. Langeveld*, surnumerair der registratie en domeinen, en te Goor *W. C. de Man*, surnumerair der registratie en domeinen; — tot surnumerairs der registratie en domeinen, *J. A. F. L.* baron *van Heeckeren*, te Zwolle, en *D. van Goens*, te Vollenhove, — en tot officier van gezondheid der 2de klasse voor de dienst ter Kuste van Guinea, *J. S. G. Gramberg*.

— Het *Staatsblad* n.° 130 bevat een Koninklijk besluit van den 23 dezer, houdende bekrachtiging van een gewijzigd artikel 14 van het politie-reglement voor de vaart op den Rijn van Bazel tot in zee.

Het *Staatsblad* n.° 131 bevat een Koninklijk besluit van den 24 dezer, houdende goedkeuring eener nieuwe wijziging in het reglement op de uitoefening der kleine of verschharing- en kustvisscherijen in de provincie Zuidholland, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 22 augustus 1848 (*Staatsblad* n.° 36).

— Den 23 dezer is, bij aanvulling der beschikking van 15 junij 1854, aan den heer *G. de Haas*, te Vlissingen, vergund zijne stoomsleepdienst uit te oefenen langs de Ooster- en Wester-Schelde en daarop aanloopende zeegaten en rivieren tot aan of binnen de daaraan gelegen zeehavens; een en ander voor zooveel het Nederlandsche grondgebied betreft.

Staten-Generaal.

Nopens de redevoeringen, door den heer *Groen van Prinsterer* en den Minister van Binnenlandsche Zaken in de zitting der Tweede Kamer van heden gehouden bij de algemeene beraadslagingen over de afdeeling onderwijs van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1856, laten wij hier nog een nader verslag volgen:

De heer *Groen van Prinsterer* zal zich houden aan de volstrekt noodzakelijke volgorde door den President aangegeven; hij zal thans alleen spreken over het hooger onderwijs, en niet in het algemeen over het onderwijs. Hij zegt te behooren tot die leden, waarvan in het voorloopig verslag gezegd wordt dat die verlangen dat de Regering zooveel mogelijk omtrent dat onderwerp in de bestaande bezwaren voorzie door het voordragen van partiële wetten; hij meent dat in den grond der zaak dat gevoelen overeenstemt met het verlangen der Regering. Omtrent het hooger onderwijs heeft die wensch eene dubbele kracht, omdat men omtrent dit onderwerp wel sedert 30 jaren overlegd heeft, maar nog tot geene afdoening gekomen is; omdat, na de mededeeling van den Minister in de memorie van beantwoording, de wet op het hooger onderwijs veel meer dan te voren op den achtergrond is geraakt, en omdat het onderwerp van het hoogste gewigt is en de teederste belangen van het Nederlandsche Volk omvat. Hij zal daarover niet meer uitweiden, overtuigd als hij is, dat het ook met het beste verlangen van den Minister niet mogelijk zal zijn nog in deze Zitting eene wet op het hooger onderwijs tot stand te brengen. Hij zal liever een punt opnemen, dat voor onverwijlde afdoening vatbaar is en waarop de vorige spreker reeds met een woord gewezen heeft, namelijk op het Staatsexamen. De Kamer kent de lotwisseling, welke dat onderwerp heeft ondergaan; het is in 1845 ingesteld, grootendeels van kracht beroofd in 1850, vernietigd in 1852, en vervangen in augustus 1853 door terug te komen op de vroegere bepaling, eenigzins gewijzigd. Nu is de vraag deze, of wij kunnen berusten in dat in 1853 genomen besluit? of niet onverwijld een onderzoek vereischt wordt? en of niet eene regeling, hoe dan ook, voor het aanstaande academiejaar niet door eene ministeriële dispositie, maar de vrucht van het gemeen overleg zal moeten zijn? Hij zal, alvorens dit te beantwoorden, eenige woorden in het midden brengen over dat besluit van augustus 1853. Om dat besluit te kennen, moet men inzien de memorie van beantwoording over het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1853; dan is het opmerkelijk hoe dat besluit zeer sterk was in de tegenovergestelde rigting; hoezeer het was tegen de handelingen van een vorigen Minister van Binnenlandsche Zaken; er wordt daarbij toch gezegd dat, wilde men, ten gevolge van de bestaande orde van zaken, de academische studien niet zien te gronde gaan, er alsdan eene onmiddellijke voorziening vereischt werd. Ten tweede blijkt uit gemelde memorie de voorkeur van den Minister voor een gewijzigd besluit van 1845, want ook het besluit van 1853 werd beschouwd als slechts een tijdelijk redmiddel door den drang der omstandigheden veroorzaakt, en een grooter kwaad te verhoeden. Maar als men nu andere stukken opneemt, van de Regering uitgegaan, het verslag van den toestand der scholen over 1853—54, dan vindt men daarin eene geheel andere beschouwing; daarin worden alle argumenten bijeengebragt, dat in de tijdelijke voorziening van 1853 volstrekt geene verandering moest worden gebragt. Hij schrijft dit toe aan de veranderde positie des Ministers; aan zijne veelvuldige bezigheden, waardoor het zeer natuurlijk is dat Z. Exc. ten deze tot een uitstel wenschte te geraken. De Kamer moet zich echter aan den eersten indruk van den Minister houden.

Na dit vooropgezet te hebben, zal de spreker betoogen: 1°, dat een gewijzigd Staatsexamen eene wenschelijke zaak is; 2°, dat een gewijzigd Staatsexamen van 1845, in afwachting eener wet, als tijdelijke maatregel en bij gebrek aan betere waarborgen, onmisbaar is, en 3°, dat het besluit van 1853 in geen geval, zoo als het daar ligt, kan blijven bestaan. In allen gevalle vraagt hij of niet de zaak van zooveel belang mag geacht worden, dat zij nog in den loop dezer Zitting afzonderlijk aan de beoordeeling der Kamer kan worden onderworpen. Hij zet thans de door hem aangehaalde punten uiteen: Hij doet de voordeelen kennen van het Staatsexamen, bij het besluit van 1845 bepaald; het is de vrucht geweest van een rijp overleg; het was niet dan de grondslag van het in 1826 reeds gedaan opzettelijk onderzoek; daarbij heeft de ervaring het zegel op het besluit van 1845 gedrukt. Het is ja hevig bestreden, maar als men het verslag der Staatscommissie van 1849 ziet, toen het besluit dus reeds vier jaren gewerkt had, dan ziet men daaruit dat die commissie zegt, dat het besluit ter goeder ure gekomen is en groote verbeteringen heeft daargesteld. Sedert is dat gunstig oordeel door deskundigen bevestigd; hij zegt niet door alle deskundigen van den eersten rang. In deze Kamer zelve zijn van de tegenovergestelde rigting daartegen stemmen opgegaan. Maar als de Minister wel inziet, hetgeen hij in zijne memorie van beantwoording van 1853 gezegd heeft, dan kan hij zich daarvan niet praevaleren. Vele deskundigen intusschen, ook van den eersten rang, zijn van een ander gevoelen; hij wijst onderanderen op iemand die allezins ten deze bevoegd kan geacht worden, den heer *de Raadt*. De Minister zelf weet het groot aantal deskundigen, dat vóór het examen van 1845 is. Het denkbeeld is bovendien een gewijzigd besluit te provoceren tot wegneming der tegen het besluit van 1845 bestaande billijke klagten, en waarbij onderanderen een ieder zal worden toegelaten om nader van zijne geschiktheid voor de studie te doen blijken.

2°, spreekt het van zelf dat de redenaar hier den deskundige als bondgenoot heeft; hij onderzoekt hierbij het gebeurde in de Academie van wetenschappen omtrent de questie van het herstel van het Staatsexamen, en het geschrift deswege door drie hoogleeraren uitgegeven. Hij erkent dat dit rapport niet gunstig is, doch heeft twee aanmerkingen, ten slotte waarvan hij meent dat zal blijken dat dit rapport, wel verre van nadeelig, ten voordeele van het Staatsexamen moet geïnterpreteerd worden. In de eerste plaats hebben de drie hoogleeraren met de beste bedoeling in een toestand van zekere zelfbegoocheling verkeerd. Zij gewagen van zekeren levenmakenden geest bij het onderwijs. De spreker betwijfelt of die geest zoodanig bij het onderwijs zal aanwezig zijn, waardoor alle Staatsexamen rusteloos zou worden. Maar in de tweede plaats hebben de hoogleeraren de zaak beschouwd in verband met de aanstaande wet op het onderwijs, en hebben zij gezwegen van den tegenwoor-

digen toestand van desorganisatie. Zij wijzen juist op waarborgen, welke wij niet bezitten, als eene goede regeling der gymnasien, aanbevelingen van goede leerboeken enz. Zoo lang men die waarborgen niet heeft, is het meer en meer noodzakelijk tot herstel van hetgeen onmisbaar is.

3°, kent de Minister de klagten welke algemeen tegen het besluit van 1853 worden geheven. Het is met overhaasting genomen; het heeft, in plaats van verbeterd, de zaak verergerd; het heeft het Staatsexamen doen herleven alleen voor de particuliere inrigtingen van onderwijs en de gymnasien vrijgesteld; het heeft, ten gevolge van dien, voor deze laatste zeer schadelijk gewerkt, en dit op een oogenblik dat de gymnasien meer zijn gebragt onder het democratisch element. Hij moet daarbij opmerken dat dit element, aan zich zelve overgelaten, nooit gunstig voor den bloei van kunsten en wetenschappen gewerkt heeft. Hij dringt vooral ook op de herziening aan omdat het verband verbroken is tusschen openbaar en bijzonder onderwijs; omdat aan het openbaar onderwijs wederregtelijk een privilegie wordt verleend, en omdat eene concurrentie ten voordeele van den Staat aanwezig is, welke alleen mag bestaan door deugdelijkheid van het onderwijs. Bij de meeste deskundigen, zegt de spreker, is de oppositie tegen het besluit van 1853, zoo als het daar ligt, even sterk als de oppositie van den Minister tegen de handelwijze van zijn voorganger. Hij komt tot het besluit dat in dezen stand van zaken omtrent een onderwerp van zooveel gewigt door den Minister nog in deze Zitting een ontwerp van wet aan de Kamer moet worden aangeboden; hij zet daarbij uiteen dat hier eene wettelijke regeling noodig is. Hij behoort niet tot degenen, die aan de wetgeving te veel regten willen geven. Hij betreurt dit steeds als de Kamer te veel inmenging betoont in administratieve aangelegenheden, maar hij wenscht voor niemand te wijken wanneer het geldt de bevoegdheid der Kamer naar de eischen van ieder constitutioneel Gouvernement en dan meent hij dat het tegenwoordige belangrijke onderwerp geheel tot hare bevoegdheid behoort. Hij wijst op de veranderingen welke de zaak in 1850, 1852 en 1853 heeft ondergaan, en afhankelijk is gesteld van de subjectieve beschouwing van één persoon. Opmerkelijk is daarbij dat in 1849 in het gewone verslag over het Staatsexamen met uitbundigen lof is uitgeweid, en in 1850 is dit afgebroken door, ja een zeer bevoegd persoon, maar in elk geval door een enkel persoon; zoodanige willekeur is strijdig met den aard van het Nederlandsch Staatsregt, dat is zoo als dit thans in praktijk gebragt wordt. Stond er naast den Minister even als in Frankrijk een raad van openbaar onderwijs, zamengesteld uit alle notabelen van dit vak; was alles naar de gewijzigde Grondwet ingerigt; had men een verantwoordelijk Ministerie; als de Raad van State geregeld was zoo als dit sinds jaren gewenscht is, dan ware het iets anders. Thans echter, nu wij van den Minister tienmaal meer vergen dan mogelijk is en hij overladen is met bezigheden en administratieve details, nu vraagt hij of het zaak is de regeling van zoodanig gewigtig punt aan één persoon over te laten? Hij verlangt dat een onderwerp van zoodanig belang in het volledig licht der publiciteit behandeld worde.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* beantwoordt in de eerste plaats den heer *ten Cate*. Omtrent zijne vraag om de inzigten der Regering nopens het hooger onderwijs verwijst Z. Exc. naar hetgeen in de memorie van beantwoording is gezegd, omtrent het verband dat tusschen de drie ontwerpen zal bestaan. Overigens is de Regering voornemens bij de indiening van het ontwerp nopens het lager onderwijs, hetgeen weldra zal geschieden, in de memorie van toelichting dat verband nader uiteen te zetten. Omtrent het onderwijs in de Nederduitsche taal geeft hij te kennen dat dit met weinige uitzonderingen op alle gymnasien gegeven wordt. Wat eindelijk betreft de traktementen der onderwijzers, zegt de Minister, dat het eene algemeen erkende zaak is, dat die bezoldiging geheel en al onvoldoende is; in het aan te bieden ontwerp zullen daaromtrent bepalingen opgenomen worden, zoodat er geen de minste twijfel over de zienswijze der Regering bij de uitvoering zal kunnen bestaan.

De Minister gaat thans over tot de beantwoording van den heer *Groen van Prinsterer*. Omtrent de partiële wijzigingen weet Z. Exc. niet wat zijn Ambtgenoot voor Justitie deswege in het algemeen gezegd heeft; maar hij meent toch dat eene algemeene verklaring ten deze niet op alle gevallen kan toegepast worden. Naar hij althans meent, kan, waar het geldt de regeling van het onderwijs, waarbij zooveel punten ter sprake komen, eene partiële wijziging niet als wenschelijk geacht worden. Het geldt hier zoo vele punten, en wanneer de vorige spreker er nu één gekozen heeft, moet Z. Exc. toch vragen of er ook niet nog vele andere zijn waaromtrent evenzeer partiële regeling zou noodig wezen. De heer *Groen* zegt wel dat de wet op het hooger onderwijs nu meer op den achtergrond zou staan. De Minister ziet niet in, welke reden daarvoor bestaat. Alles zal afhangen van de vraag of die op het lager onderwijs spoedig zal worden aangenomen, dan volgt die op het middelbaar onderwijs en daarna die op het hooger onderwijs. De heer *Groen* heeft gewezen op het besluit van augustus 1853 in eene tegenovergestelde rigting. De Minister antwoordt, dat de ondervinding geleerd had dat de geheele opheffing van het besluit van 1845 allernadeeligste gevolgen op het onderwijs had gehad, maar toen heeft de Regering nimmer op den voorgrond gesteld dat het Staatsexamen weder op den voet van 1845 zou worden hersteld; dezelfde spreker heeft gezegd dat er een eenstemmig gevoelen bestond van deskundigen over het gewenschte van het besluit van 1845. Z. Exc. zal evenwel niet wijzen op het verschil van gevoelen deswege bestaande, maar zooveel is zeker, dat het herstel van het besluit van 1845 onraadzaam werd geacht. — De heer *Groen* heeft ook gezegd dat er slechts eene stem was over de verkeerde werking van het besluit van 1853. De Minister moet toch wijzen op hetgeen in het verslag over het onderwijs nopens de werking van dat besluit gezegd wordt. En het blijkt niet dat dit zoo ongunstig is, er wordt daarin gezegd, dat voor het tegenwoordige en in afwachting eener nieuwe regeling door de wet het wenschelijk is het besluit te laten werken. Z. Exc. herhaalt, dat hij niet inziet waarom dit speciale punt bij afzonderlijke wet zou worden geregeld, terwijl zoo vele andere punten ook regeling vereischen. Hij acht het niet wenschelijk op die wijze de zaak uit haar geheel te brengen. En nu de klagte in het algemeen over het besluit van 1853. Z. Exc. gelooft dat zoodanig punt, waaromtrent steeds verschil van gevoelen bestaat, altijd aanleiding tot klagte zal geven. Dit zou ook het geval zijn bij eene wettelijke regeling, maar die klagten bestonden evenzeer tegen het besluit van 1845. — Omtrent het bezwaar van het examen bij de particuliere inrigtingen van onderwijs, zegt de Minister, dat dit examen voor de gymnasien minder noodzakelijk werd geoordeeld, vermits daarbij toch steeds een toezigt van overheidswege bestaat. De vorige spreker moge uit de motieven van het rapport der commissie van de Academie van wetenschappen andere resultaten getrokken hebben, de Regering echter heeft in die commissie een steun gevonden en daaruit opgemaakt dat deskundigen het omtrent het Staatsexamen niet eens zijn.

In den tegenwoordigen toestand is de Regering van meening in het besluit van 1853 geene verandering te brengen; niet een punt door een afzonderlijk ontwerp te regelen, maar te wachten tot de voordragt der algeheele wet.

's GRAVENHAGE den 27 november.

Bij Koninklijk besluit zijn benoemd tot bewaarders van de hypotheken, van het kadaster en van de scheepsbewijzen: te Hoorn *J. J. M. Gordon*, thans in dezelfde betrekking te Amersfoort, en te Amersfoort *G. E. C. Croiset*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Woerden; tot ontvangers der registratie en domeinen: te Woerden *H. L. de Grave*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Helder, en te Helder *W. W. L. van Goudoever*, thans surnumerair der registratie en domeinen; tot surnumerair der registratie en domeinen, *C. Bergsma*, te 's Gravenhage

— In de heden gehouden zitting van den Gemeenteraad zijn onderanderen de beraadslagingen voortgezet over de voorwaarden, betrekkelijk de overname door de heeren *Holtrop* en *Belinfante* van het *Dagblad van Zuidholland en 's Gravenhage;* welke voorwaarden ten slotte, met nog eenige kleine veranderingen van redactie, zijn aangenomen met 31 tegen 3 stemmen.

— Heden heeft in eene algemeene vergadering van den Hoogen Raad der Nederlanden de plegtige installatie plaats gehad van den nieuw benoemden president en vice-president bij dat collegie, de heeren mrs. *F. de Greve* en jonkh. *B. van den Velden*.

Bij deze gelegenheid werden treffende en sierlijke redevoeringen gehouden door de heeren *Deketh* (die bij de afwezigheid van den procureur-generaal het woord voerde), den nieuw benoemden president en vice-president van dit collegie en den deken der orde van advocaten. Een talrijk publiek woonde deze plegtigheid bij.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van dingsdag 27 november.*

De commissie van rapporteurs brengt haar eindverslag uit over het voorstel van den heer *Rochussen*, tot het instellen eener enquête omtrent het misbruik van sterken drank. — De dag der discussien zal later bepaald worden.

Aan de orde is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over de VIIde afdeeling van Hoofdstuk V (Depart. van Binnenl. Zaken) der Staatsbegrooting voor 1856, en wel bepaaldelijk nopens de Delftsche Akademie.

De heer *Hoekwater* merkt op dat hij vroeger breedvoerig over dit onderwerp heeft uitgeweid in den zin dat uitbreiding van de inrigting noodig is en zij op de begrooting diende geplaatst te worden. Hij heeft met genoegen gezien dat de post nu op de begrooting is gebragt, en hij betuigt deswege zijne erkentelijkheid aan den Minister, die aldus aan zijne in 1853 gedane toezegging heeft voldaan. Daar dit echter geen onverdeelden bijval heeft gevonden, zoo treedt hij in eene geschiedenis der zaak sedert 1853, ten einde nader nog het noodzakelijke en doeltreffende der voorgestelde regeling te doen uitkomen. Hij kan niet toegeven om de regeling der zaak bij afzonderlijke voordragt te behandelen. Hij vreest dat daardoor niets dan uitstel en onzekerheid zal worden te weeg gebragt en dringt, in het belang van onzen handel en het industrieel onderwijs, op de verwezenlijking der plannen van de Regering aan.

De heer *Delprat* ontwikkelt dat hier ontbreekt de uiteenzetting door de Regering van de toekomstige inrigting der Akademie; wel wordt in de nota opgegeven wat de Regering niet wil, maar geenszins wat het eigenlijke wel in elkander passende plan is. Hij vindt in het medegedeelde en in de uitbreiding van het personeel veeleer de blijken dat de Regering ten deze niet op den goeden weg is; zijns inziens straalt in de voordragt door meer eene schikking naar hetgeen thans bestaat, en omdat alles bijeen te houden, dan wel het plan eener geregeld ingerigte Akademie. Hij heeft bezwaar in de cumulatie van betrekkingen der hoogleeraren, waardoor de belangen der Akademie meer op den achtergrond raken. Hij is ten slotte van oordeel, dat men beter doe te wachten totdat het reglement zal vastgesteld zijn, wanneer men met kennis van zaken de aangevraagde sommen zal kunnen beoordeelen.

De heer *Schimmelpenninck van der Oije* bespreekt vier punten in verband met het daarover aangevoerde: 1°, de wet; hij herinnert dat de inrigting dagteekent van 1842 en dus vóór de Grondwet van 1848. Het kan zijns inziens nu alleen de vraag zijn om de fondsen aan te wijzen ter verbetering, en zij kan niet afhankelijk zijn van de wetgevende regeling. De administratieve reglementen behooren niet tot de kennisneming der wetgevende magt. De zaak afhankelijk stellen van de wet, is een uitstel voor jaren. Van iets wat erkend gebrekkig is, maar waarvan het beginsel gehuldigd wordt. — 2°, het beginsel. Hij gelooft dat de Regering hier op den goeden weg is. Wij hebben academien, athenea, eene landbouwkundige school, eene technische school enz., en nu heeft de Regering in der tijd eene normaal-school opgerigt, tot opleiding voor de Indische dienst; daartegen heeft niemand bezwaar gehad, integendeel, men heeft het denkbeeld toegejuicht. — 3°, het finantiële punt. Hij herinnert dat zulk eene veelomvattende inrigting tot stand is gekomen, zonder aan den Staat iets meer dan *f* 10,000 te kosten; al het overige is gevonden door de bijdragen der leerlingen en door de stad, onder het beleid van een schrander burgemeester en zijnen Raad. Nu vraagt hij, of, indien het beginsel goed is, men dan de uitvoering moet laten afspringen op finantiële bezwaren, ofschoon hij toegeeft dat, wil de inrigting geheel aan haar doel beantwoorden, er welligt meerdere gelden zullen noodig zijn. — 4.° Wat aangaat de wijze van toepassing, bij de voorgedragen regeling erkent spreker ook het gebrekkige van de bestaande examina; hij meent dat er meer werk van het practische moet gemaakt worden; tot dusverre is de inrigting te veel theoretisch; er wordt niet genoeg gelet op het technische, en wel voornamelijk in dit opzigt wat betreft de opleiding der Oostindische ambtenaren. Ook ten aanzien der handelsaangelegenheden moest eene meer practische rigting gevolgd worden. Hij meent ook dat de tucht onder de jongelieden veel te wenschen overlaat. Zijns inziens kan er in voorzien worden niet door kazernering, maar door het van Gouvernements wege aanmoedigen der inrigting van huizen, waar de jongelieden onder behoorlijk opzigt zouden worden opgenomen. Hij wil ook de kosten van het onderwijs lager hebben gesteld en deelt het bezwaar van cumulatie van betrekkingen.

De heer *Storm van 's Gravesande* heeft steeds het gevoelen geopenbaard dat de kosten der Akademie op de begrooting moesten komen, en toch zal hij zich onder hen moeten scharen die zich niet met deze voordragt kunnen vereenigen. De oorzaak daarvan is het oogenblik en de wijze waarop die aan de Kamer wordt aangeboden; het geldt toch hier eene reorganisatie der Akademie; zijns inziens is die nu ontijdig, omdat er bij de regeling van het hooger onderwijs zal moeten worden uitgemaakt of de Akademie te Delft zal blijven bestaan. Hij is het wel eens dat de Kamer zich met geene reglementaire bepalingen voor eene Akademie behoort in te laten, maar zij heeft wel degelijk uitspraak te doen of zulk eene instelling zal bestaan. Wat betreft de opmerking van den vorigen spreker, dat de instelling van vóór 1848 dagteekent, deze gaat zijns inziens niet op, want op die wijze zouden alle onze Universiteiten buiten de wettelijke regeling gesloten moeten worden, daar die van lang vóór 1848 dagteekenen. In elk geval, het is nog lang niet uitgemaakt of de Akademie niet gemist kan worden en hoe wil men dan over eene inrigting beslissen voor dat men geraadpleegd hebbe over het hooger onderwijs in zijnen geheelen omvang. Dan zal het eerst blijken hoe veel er nog aan dat hooger onderwijs ontbreekt, hoe veel nadeel veroorzaakt wordt door versnippering van krachten en in hoeverre die versnippering ook door de Akademie te Delft is in de hand gewerkt. Hij vraagt dus of men onder zulke omstandigheden over kan gaan tot eene afzonderlijke regeling van dit enkele gedeelte? Al kon het, al mogt het geschieden, dan nog heeft hij zoo vele afzonderlijke bezwaren, dat hij onmogelijk dezen post op de begrooting kan aannemen. Hij gedraagt zich aan hetgeen door den heer *Delprat* gezegd is, nopens de onbekendheid waarin men nog steeds verkeert over de toekomstige regeling der instelling. Nu schijnt men slechts als hoofddoel te stellen de verbetering van het lot, de uitbreiding van het personeel der onderwijzers, maar er ontbreekt een reglement wegens de inrigting in het vervolg. Er ontbreken waarborgen voor goede opleiding, voor de goede afneming van examina. Dat alles kan ook niet door een directeur geregeld worden. Hij wijst op de Fransche politechnische school, waar men heeft een directeur, twee kommandanten en een raad; zoo is er ook bij de militaire Akademie een raad van toezigt. Hij meent overigens dat de stelling niet juist is, voorkomende in de stukken, dat kazernering strekken kan om den wederzijdschen band van welwillendheid en achting tusschen onderwijzers en leerlingen te verbreken. Zonder in de kwestie van kazernering op zichzelve te willen treden, betwist hij die stelling door te wijzen op de blijken van de overeenstemming die de heer *Delprat* zelf ontvangt van zijne leerlingen.

De heer *Baud* verdedigt den nu voorgestelden eersten stap tot verbetering. — De heer *Wintgens* verdedigt mede de voordragt. — De heer *Rochussen* zal zijne stem van nadere inlichtingen doen afhangen. — De heer *Groen van Prinsterer* ondersteunt het gevoelen van den heer *Delprat*. — De *Minister van Binnenlandsche Zaken* antwoordt op de verschillende geopperde bedenkingen.

De *Minister van Kolonien* vraagt daarna het woord om den Voorzitter in overweging te geven wegens het gevorderde uur de zitting te verdagen. Hij herinnert daarbij aan de op morgen aan de orde gestelde onderwerpen, beginnende met de nominatien voor vacatures in den Hoogen Raad. — De heer *de Poorter* stelt vóór eene avondzitting te houden. — Daar er groot verschil van gevoelen hieromtrent bestaat, wordt dit voorstel in omvraag gebragt en met 35 tegen 26 stemmen verworpen.

De zitting is daarna gescheiden tot morgen.

Bij het aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp van wet, tot regeling van de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, zijn gevoegd de volgende vier staten:

Staat *A*, behelzende de bezoldiging der kantonregters, officieren van politie en griffiers bij de kantongeregten, luidt als volgt: 1ste klasse, 1ste, 2de, 3de en 4de kanton van het 1ste arrondiss. der prov. Noordholland, kantonregter *f* 1200, griffier *f* 600; 2de klasse (bij art. 1 der wet van 1 junij 1830 (*Staatsblad* n.° 12) wordt aangewezen welke kantons daarin zijn gerangschikt), kantonregter *f* 1000, griffier *f* 500; 3de klasse, als boven, kantonregter *f* 900, griffier *f* 450; 4de klasse, als boven, kantonregter *f* 800, griffier *f* 400; 5de klasse, als boven, kantonregter *f* 700, griffier *f* 400; officieren van politie: *a*, voor zoo verre zij niet tevens zijn commissarissen van politie *f* 750 tot *f* 500; *b*, voor zoo verre zij tevens commissarissen van politie zijn *f* 350 tot *f* 250; van 2 tot 5 plaatsverv. kantonregter bij elk kantongeregt, geene bezoldiging.

Staat *B*, behelzende het getal en de bezoldiging der leden en ambtenaren van en bij de arrond. regtbanken, luidt als volgt: 1ste kl., arrond. Rotterdam, 1 president *f* 3000, 1 vice-president (de tegenwoordige titularis behoudt zijne bezoldiging van *f* 2500) *f* 2200, van 5 tot 7 leden ieder *f* 2000, 1 officier *f* 3000, 1 of 2 subst. officiers *f* 2000, 1 griffier *f* 1500, 1 of 2 subst.-griffiers *f* 1000; — 2de klasse, arrond. Breda, Alkmaar, Hoorn, Haarlem, Leyden, Dordrecht en Deventer: 1 president *f* 2000, 1 vice-president *f* 1600, 2 leden ieder *f* [illegible], 1 officier *f* 2000, 1 subst.-officier *f* 1500, 1 griffier *f* [illegible], 1 subst.-griffier *f* 800; — 3de klasse: arrond. Eindhoven, Nijmegen, Zutphen, Tiel, Gorinchem, Brielle, Zierikzee, Goes, Amersfoort, Heerenveen, Sneek, Almelo, Winschoten, Appingadam en Roermond: 1 president *f* 1800, 1 vice-president *f* 1400, 2 leden ieder *f* [illegible], 1 officier *f* [illegible]

1 subst.-officier *f* 1300, 1 griffier *f* 1000, 1 subst.-griffier *f* 650, van 2 tot 5 regters-plaatsvervangers bij elke regtbank, geene bezoldiging.

Staat *C*, behelzende het getal en de bezoldiging der leden en de ambtenaren van en bij de provinciale geregtshoven, luidt als volgt: provincie Noordbrabant en Gelderland: 1 president *f* 3300, 1 vice-president *f* 2600, van 4 tot 5 raadsheeren ieder *f* 2400, van 3 tot 4 regters ieder *f* 1600, 1 procureur generaal *f* 3300, 1 advocaat-generaal *f* 2400, 1 substit. van den procureur-generaal *f* 1600, 1 griffier *f* 1800, 2 substituut-griffiers ieder *f* 1000; — provincie Noordholland: 1 president *f* 4000, 1 vice-president *f* 3200, 4 tot 5 raadsheeren ieder *f* 3000, 3 tot 4 regters ieder *f* 2000, 1 procureur-generaal *f* 4000. 1 advocaat generaal *f* 3000, 1 substit van den procureur-generaal *f* 2000, 1 griffier *f* 2400, 2 subst.-griffiers ieder *f* 1500; — provincie Zuidholland: 1 president *f* 4000, 2 vice-presidenten ieder *f* 3200, 4 tot 5 raadsheeren ieder *f* 3000, 6 tot 7 regters ieder *f* 2000, 1 procureur-generaal *f* 4000, 1 advocaat-generaal *f* 3000, 2 substit. van den procureur-generaal ieder *f* 2000, 1 griffier *f* 2400, 3 substituut-griffiers ieder *f* 1500; — provincie Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen en Limburg: 1 president *f* 3000, 1 vice-president *f* 2400, 4 tot 5 raadsheeren ieder *f* 2200, 3 tot 4 regters ieder *f* 1600, 1 proc.-generaal *f* 3000, 1 advoc.-generaal *f* 2200, 1 griffier *f* 1800, 2 subst.-griffiers ieder *f* 1000; — prov. Drenthe: 1 pres. *f* 2500, 1 vice-pres. *f* 2200, 4 raadsheeren ieder *f* 2000, 3 tot 4 regters ieder *f* 1500, 1 proc.-gener. *f* 2500, 1 advocaat-generaal *f* 2000, 1 griffier *f* 1600, 2 subst.-griffiers ieder *f* 800; 2 tot 5 regters plaatsvervangers bij ieder geregtshof, geene bezoldiging.

Staat *D*, behelzende het getal en de bezoldiging der leden en ambtenaren van en bij den Hoogen Raad, luidt als volgt: 1 president *f* 8000, 2 vice presidenten ieder *f* 5000, 14 raadsheeren ieder *f* 4500, 1 proc.-generaal *f* 8000, 2 advoc.-generaal ieder *f* 4500, 1 griffier *f* 3500, 2 subst.-griffiers ieder *f* 2000.

ROTTERDAM den 27 november.

Men verneemt dat de wel eerw. zeer gel. heer dr. *J. J. Prins*, na aanstaanden zondag avond plegtig afscheid van zijne Gemeente alhier genomen te hebben, vrijdag daaraanvolgende, den 7 december, des middags ten 12 ure, in het groot auditorium van het Akademiegebouw, zijne Inaugurele Oratie als Hoogleeraar aan de Leydsche Hoogeschool houden zal.

— Wij vestigen de aandacht op de in deze Courant voorkomende Advertentie wegens de openbare vergadering der Commissie ter bevordering van het onderzoek naar de verschijnselen op den Oceaan, die morgen woensdag avond in het Vereenigingsgebouw der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club alhier gehouden wordt. Ongetwijfeld zullen de belangstellende toehoorders daar zeer gewigtige mededeelingen vernemen.

— Gisteren avond ten 5 ure ontdekte men brand te Zuid-Beijerland, gezegd den Hitzert; weldra bemerkte men dat het op de aanzienlijke hofstede was van *Abram Blaak*. Daar men onmiddellijk toegesneld was, had men reeds het groot aantal vee losgesneden, doch daar men zich onledig hield met de vele waarde in het huis te bergen, deels op een speelwagen, terwijl de rest specie in den [illegible] werd geworpen (behalve papier p. m. *f* 80,000 specie), liep of konde men niet beletten dat veel vee in de vlam liep, zoodat behalve den oogst 19 stuks rundvee en 6 paarden zijn verbrand. Men schat het verbrande op *f* 20,000 en zeide dat er niets verzekerd was. Ten circa 8 ure lag alles in puin.

— Eergisteren was het 40 jaren geleden dat de hoogleeraar mr. *J. Bake* het professoraat in de faculteit der letterkunde aan de Leydsche Hoogeschool aanvaardde. Op de uitnoodiging van eenige zijner oudste leerlingen en van al zijne ambtgenooten in de litterarische faculteit hadden zich 140 oud discipelen, die meer bepaald aan den heer *Bake* hunne opleiding te danken hebben, vereenigd, om hem een blijk van hunne genegenheid en hoogachting te geven. Diep getroffen was de hoogleeraar, toen hij zich door ongeveer een 50tal van hen omringd zag, die hem bij monde van den heer mr. *G. Groen van Prinsterer* eene kostbare zilveren vaas aanboden, en deze eene welverdiende hulde aan den heer *Bake* bragt. De hoogleeraar beantwoordde deze hartelijke toespraak, er schertsend bijvoegende dat hij zich ten minste vleide zijne discipelen niets verkeerds geleerd te hebben. De vaas, met een smaakvol bewerkt deksel, rust op een zwart ebbenhouten voetstuk met een zilveren plaat, waarop een toepasselijk opschrift is gegraveerd. Dit kunstwerk is vervaardigd door de heeren *Bonebakker en Zoon* te Amsterdam.

— Den 24 dezer is te Haarlem overleden de heer *W. H. van Voorst*, oud lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— De Gemeenteraad van Amsterdam heeft besloten tot de afschaffing met 1 januarij aanstaande van den accijns op schapen- en varkensvleesch en tot afschaffing der belasting op de bouwmaterialen. Ook is het leeningsvoorstel der heeren *R. J. Schimmelpenninck c. s.* behandeld; na langdurige beraadslagingen is bepaald, dat de rente 4 per cent zal bedragen en dat het bedrag der leening hoogstens drie millioen gulden zal zijn. Verder is eene commissie benoemd, belast met het ontwerpen van een adres aan het hooger bestuur, daartoe strekkende dat dit aan de wetgevende magt een wetsontwerp voordrage, de bepaling inhoudende dat, als eerste middel ter bestrijding der plaatselijke uitgaven, de opvoering van den gemeente accijns op het gedisteleerd op 150 opcenten boven den Rijks-accijns worde aangewezen, en deze bepaling aldus voor alle gemeenten in het Rijk verpligtend worde gemaakt.

— Gisteren had op het raadhuis te Amsterdam, in één perceel, de openbare aanbesteding plaats van het maken van een nieuwen aanbouw bij het stadhuis, waarvan aannemers zijn geworden de heeren *H.* en *C. Rietsnijder*, voor eene som van *f* 29,100.

— Ll. zaturdag had in *het Wapen van Amsterdam*, te Amsterdam, eene gewone vergadering plaats van de Koninklijke Academie van Wetenschappen. Was ingekomen een brief van den heer *Haskarl*, houdende dankbetuiging voor de benoeming tot corresponderend lid, en overlegging eener wetenschappelijke verhandeling, welke gesteld werd in handen der commissie van redactie. Verder waren drie voorstellen tot ruiling van boekwerken ingekomen en een brief van den heer *Ermerins* over de uitgave der Hippocratische werken; deze brief lokte eenige discussien uit, waaraan werd deelgenomen door de heeren *Miquel*, *van der Hoeven*, *Schneevoogt* en *Vrolik*; een bepaald besluit werd niet genomen, maar uitgesteld tot eene algemeene vergadering. Nog was ingekomen een brief van den Minister van Binnenlandsche Zaken over de beschikking door de Academie van de aangekochte exemplaren der *Bryologia Javanica*. De Minister gaf daarin te kennen, dat hij ten behoeve van het Departement van Binnenlandsche Zaken voor 50 exemplaren van dat werk had ingeteekend, waarvan zeker getal aan de Academie zal worden gegeven, ten einde als middel van ruiling te dienen; er werd besloten den Minister te verzoeken 25 exemplaren daarvan aan de Academie te verleenen. Nog was ontvangen een brief van den Minister van Financien over een adres van den heer *J. F. Steuerwald*, te 's Hage; daarin vroeg de Minister inlichting nopens de uitvinding van dien heer tot verwaarborging der muntbiljetten, door den uitvinder te koop aangeboden; hierover ontstond eenige discussie tusschen de heeren *Mulder*, *van Geuns*, *van der Hoeven*, *Schneevoogt* en *Simons*; de brief werd in handen gesteld eener commissie, ten einde een ontwerp-antwoord aan den Minister op te stellen. Vervolgens hield de heer *G. J. Mulder* eene verhandeling over het bier, als volksvoeding, waarbij de spreker in de eerste plaats aantoonde dat de gebruikelijke wijze van bereiding van het bier een vrij aanzienlijk verlies van voedende bestanddeelen ten gevolge had, en in de tweede plaats betoogde, dat aardappelen, vermengd met mout van garst en op dezelfde wijze bewerkt, een veel beteren en goedkooperen volksdrank zou opleveren. — De heer *Harting* deed eene mededeeling betreffende de vraag, of gazvormige stikstof in de atmosfeer door de planten wordt opgenomen; de slotsom van de mededeeling des heeren *Harting* was, dat dit punt niet gezegd kon worden nog met volledige zekerheid te zijn uitgemaakt, en dit in strijd met het rapport eener onlangs door de Fransche Regering met dit doel benoemde commissie. Over dit ontwerp voerden nog het woord de heeren *Mulder*, *Miquel* en *de Vriese*. De heer *van Geuns* zeide door het vergevorderde uur zijne voordragt tot eene volgende bijeenkomst uit te stellen en sloot deze vergadering.

— Door den broodbakker *A. Roothaert* te Zierikzee is eene machine uitgevonden om brood te bakken, die hij reeds geruimen tijd met goed succes gebruikt. Deze machine bakt met 4 stuks langen turf 11 Ned. ponden brood in den tijd van één uur en kan wegens hare eenvoudige inrigting door een twaalfjarig kind bestuurd worden.

— De jaarmarkt te Waspik, die de vorige week heeft plaats gehad, is, volgens sommige bezoekers derzelve, nog al bezocht geweest, echter niet zoo druk als vroeger het geval was; er zijn zelfs personen die bevreesd zijn dat dezelve later zal te niet gaan, hetgeen zeer te bejammeren zou zijn, daar Waspik voor jaarmarkten bijzonder geschikt is. De eerstvolgende paarden- en beestenmarkt zal gehouden worden den 26 maart aanstaande.

— De Staten der provincie Gelderland hebben, in hunne vergadering van gisteren, een provinciaal subsidie van *f* 100,000 voor de verbetering van de waterlossing der Geldersche vallei met den aanleg van een kanaal voor praamvaart toegezegd. Die van Utrecht willen ten zelfden einde *f* 150,000 geven.

— Men verneemt, dat te Hoogeveen een manslag met voorbedachten rade is gepleegd jegens zekeren jongeling aldaar. De verslagene, des avonds van zijn meisje huiswaarts willende keeren, moet door een jongeling onverwachts op eene gewelddadige wijze aangevallen en van het leven beroofd zijn. De dader schijnt daarna het lijk op eene zorgvuldige wijze verborgen te hebben; althans ondanks alle ijverige nasporingen is het nog niet mogen gelukken het lijk des ongelukkigen te vinden. De politie en de aldaar gestationneerde dragonders, dienstdoende als maréchaussée, zijn dagelijks ijverig bezig om den vermoedelijken dader, die zich onmiddellijk uit de voeten heeft gemaakt, op te sporen, waarin men echter thans nog niet is geslaagd. Een paar andere met dit afgrijselijk voorval in zekere betrekking staande personen moeten reeds gearresteerd zijn. (*U. C.*)

— Uit Maastricht verneemt men dat de inwoners van eenige vertrekken in den zoogenaamden St. Servaas-Spijker, een der gebouwen welke bij die stad in bezit zijn, en door het Gouvernement opgevorderd worden, ll. dingsdag in den laten avond ontwaarden dat er eene verzakking plaats had. Naauwelijks hadden zij hunne woning verlaten of de vloer stortte in, en bezweek ook het gewelf van den kelder, zoodat al hunne meubelen en hun geheele huisraad in de diepte gerukt, verbrijzeld en vernield werden. De kelder onder dat gebouw gelegen, een deel uitmakende der hoofdkerk van St. Servaas, is in huur bij eenen wijnhandelaar, die aldaar meer dan 15 okshoofden wijn in fusten en flesschen voorhanden had, waarvan een groot gedeelte door dit ongeluk insgelijks is verslagen en verloren gegaan.

— De waterhoogte te Arnhem was den 26 dezer 0,98 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 26 dezer 5 voet 8 duim Keulsch peil (5 voet 8 duim Rijnlandsch).

— Den 17 october ll. sloeg de bliksem in de R. K. kerk der gemeente Santa Maria, gelegen in de midden-divisie van Curaçao. Het ongeval had plaats op het oogenblik dat de pastoor dier gemeente, de weleerw. heer *B. Smit*, zich met eenige kinderen in de sacristie bevond. De bliksem, die langs den oostgevel in de kerk viel, verbrijzelde bijna alles wat op het altaar stond, ontstak eene der kaarsen, deed eene andere smelten, baande zich op twee of drie plaatsen een doortogt door den muur in genoemde sacristie, wierp daar den pastoor en een der jongens schier bewusteloos ter aarde, verbrijzelde ook daar alles wat hij ontmoette, en nam op twee plaatsen eenen uitweg door de zijmuren, die even als de gevel vrij wat geleden hebben. De jongen werd ligtelijk aan het hoofd gewond, terwijl de pastoor door den gloed aan oogen en ooren eenig letsel bekwam.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 27 November.

OVERLEDEN: C. H. Wiermann, man van J. E. Perolet, 72 j.

BEVALLEN: L. Akkerdijk, geb. Jongerius, levenl. z. — J. van Krimpen, geb. Hoogendijk, levenl. z. — D. van der Tak, geb. Oldenburg, d. — A. M. Kalkman, geb. Krenkniet, z. — H. S. Fonteyn, geb. van Loon, d. — P. C. van der Zee, geb. de Ruiter, z. — C. Vierhout, geb. Muller, d. — C. J. van Makenschijn, geb. van Oosterhout, d. — M. Delhaas, geb. Brouwer, d. — E. C. Kleyn, geb. Timmermans, d. — J. Flaes, geb. den Bremer, d.

Zeetijdingen.

Nederland.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Libra*, Giezen, n. Belfast; *Buryby*, Jumper, naar Shoreham, en *Mystery*, Ingleby, naar Londen.

HELLEVOETSLUIS 27 november. Gearriveerd *Jacoba*, Schultz, en *Wendelina*, Mulder, beiden v. Newcastle; *Dankbaarheid*, Mannekes, van Bilbao; *One*, Farrow, van Sunderland; *Hendrika*, Drewes, v. Nykiöbing; *City of Rotterdam*, Branch, en *Alert*, Broughton, beiden van Middlesbro'. — Vertrokken *Ivanhoe* (st.) n. Leith; *Glenalbyn* (st.) naar Hull, en *Arnold Böninger*, Hasbagen, naar New-York (per *Kinderdijk*); de wind N. — N. O.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Robertus Hendrikus*, Mulder, naar Batavia via Hartlepool; *Hollandia*, Smit Petersen, naar New-York, en *Port Dundas*, M'Quat, n. Glasgow.

BRIELLE 27 november. Gearriveerd *Earl of Auckland* (st.) v. Londen en *Three Brothers*, Hopkins, van Rochester. — Vertrokken *Batavier* (st.) naar Londen (doch is teruggekomen en binnen door n. Hellevoetsluis gestoomd); de wind N. — N. O. ten O.

MAASSLUIS 27 november (N. N. O.) Niets gepasseerd.

BROUWERSHAVEN 27 november. (N.—N. O.) Gearriveerd *Samuel & Sarah*, Robinson, van Sunderland, en *Henriette Jelsina*, Wunderlich, van Newcastle.

TEXEL 26 nov. (Kompasrond.) Gearriveerd *Harlingen* (st.) en *Flora* (st.), beiden v. Londen; *Dolphijn*, Helmers, *Alida Elizabeth*, de Boer, en *Rieka*, Pulster, alle drie v. Newcastle, en *Oscar*, Larsen, van Christiania. — Vertrokken *Hanna Christensen*, Andersen, naar Christiania; *Concordia*, Hendriksen, naar Frederikstad, en *Argo*, Lydersen, naar Arendahl.

TEXEL 27 november. Gearriveerd *Gesina*, Panjer, *Vrouw Martha*, Corporaal, *Eelbrandina*, Atzema, en *Catharina*, Olthoff, alle vier van Newcastle; *Norton*, Williams, *Cassandra*, Stephenson, en *Harmony*, Dodds, alle drie v. Sunderland; *Vlijt*, Heddes, v. Dantzig, en *Anna Margaretha*, Walloe, van Fredrikstad; — gisteren nog *Niessina*, Gruppelaar, van Newcastle, en *Brandenburg*, Dethmers, van Grangemouth.

VLIE 25 nov. (O.) Gearriveerd *Houthandel*, H. J. Smit (voor H. D. de Groot), van Christiansand. — Vertrokken *Delia*, D. H. Hazewinkel, naar Gothenburg.

VLISSINGEN 25 november. Gearriveerd *Prins van Oranje* (st.), Hoogendijk, van Rotterdam naar Duinkerken, om steenkolen in te nemen; voor Antwerpen bestemd *Roelfina*, Kars, van Londen, en *Roelfina Gesina*, Roelfsema, van Koningsbergen. — Vertrokken 23 *Georg*, Hoborst, naar New-Orleans; 24 *Franciscus*, Rieke, naar Livorno, en *Merrimac*, Bray, n. New-Orleans; 25 *Panama*, Swasey, naar New-York, en *Sultan*, Abbott, naar Akyab.

Buitenlandsche Havens.

Aangekomen:

Te NEW-YORK 7 nov. *Elizabeth Denison*, Williams, v. Rott. — Te KONSTANTINOPEL *Francisca*, Lindeboom; te LIVORNO 26 nov. *Hermina Maria Elizabeth*, Bonjer, en te TRIEST 23 nov. *Drie Broeders*, de Groot, alle drie van Amsterdam.

Te NAPELS 22 nov. *Dolfijn*, de Jong qq., van Amsterdam. — Te BREMERHAVEN 21 nov. *Geertina*, Meijer, van Hamburg naar Sappemeer; 22 dito *Gesina*, Bolhuis, van Aarhuus, en *Jacoba*, Muntendam, van Hamburg n. Termunterzijl. — Op de ELVE 24 nov. *Elschlea*, Albers, van Amsterdam. — Te KOPENHAGEN 20 nov. *Afina Jonker*, Groenewold, van Stettin.

In de SOND gearriveerd: 19 nov. *Alberdina Edzina*, Naatje, n. Engeland, *Jeltina*, Scherpbier, en *Jacob Synes*, Schut, beiden naar Londen, alle drie v. Koningsbergen; — 20 dito *To Södskende*, Ellersen, van Stockholm naar Schiedam.

Het schip *Nicoline*, kapit. Hansen, van Amsterdam naar Kopenhagen, te FREDRIKSHAVN binnen, heeft den 19 nov. de reis voortgezet.

Engeland.

Te GRAVESEND aangekomen 24 nov. *Roelfina*, de Jonge, van Emden; 25 dito *Secret*, Child, van Rotterdam, *Cornelia*, Fortuin, van Workum, en *Zwaantje Elisabeth*, Jager, van Nykiobing. Van LONDEN uitgeklaard 24 nov. *Ida*, Mulder, naar Rotterdam. Te IPSWICH gearriveerd 23 nov. *Catharina*, Zeegers, van Caringzijl; 24 dito *Fennechina Catharina*, Pomper, van Groningen. Te YARMOUTH 24 nov. *Pieter*, van Driesten, van Groningen. Te RYE 25 nov. *Colonel Evans*, Harnden, van Rotterdam. Te STOCKTON 24 nov. *Elizabeth*, Palmer, van Rotterdam. Te HARTLEPOOL 24 nov. *Anna Catharina*, Lund, van Schiedam. Te ABERDEEN 23 nov. *Jim Crow*, Doddridge, van Rotterdam. Te QUEENSTOWN 24 nov. *Ariel*, Zeplien, en *Trident*, Zeplien, beiden van Vlissingen. Van LIVERPOOL uitgeklaard 24 nov. *Diligentia*, Ruyl, n. Bahia. Van SWANSEA vertrokken 24 nov. *Whampoa*, Kramer, n. Batavia. Van SHIELDS 23 november *Compact Goede Trouw*, de Vries, naar Konstantinopel.

Het schip *Dina Immechina*, kapit. de Jongh, van Sevilla naar Liverpool, te PENZANCE binnen, heeft den 24 november de reis voortgezet.

Te DARTMOUTH binnengeloopen 25 november *Jacob van Cleef*, Rozema, van Cardiff naar Hamburg. — Te PORTSMOUTH 25 nov. *Decima*, Meijer, van Amst. n. Oud Calabar. — Te LOWESTOFFE *Sandyford*, Hayward, van Shields naar Dordrecht, lek. Ter reede van LOWESTOFFE 23 november *Enyo*, Bedlington, van Shields naar Rotterdam.

De schepen *Edzardina Catharina*, kapit. Baas, van Sevilla naar Hamburg, en *Flecke Jouwer*, kapit. de Weerd, v. Livorno n. Londen, beiden te DARTMOUTH binnen, hebben den 24 nov. hunne reizen voortgezet.

Bij BOLT HEAD zeilende 24 nov. *Catharina*, Stehr, van New-York naar Schiedam. — Bij FALMOUTH 24 november *Susanna*, van Lissabon naar Hamburg. — Bij DOUVRES 23 nov. *Leontina*, Deetjen, van Hamburg naar Batavia. — Bij de SINGELS *Gezina*, Borggraaf, van Amsterdam naar Batavia en Canton.

HARWICH 24 nov. Het te Groningen te huis behoorend schip *Anna Berendina*, kapit. Kwint, van Londen in ballast noordwaarts bestemd, den 3 dezer op Baudsey Beach aan den grond geraakt, is gisteren afgebragt en heden morgen alhier gearriveerd.

Gepraaid:

Den 16 november, op 45 gr. NB. en 11 gr. WL., een schip toonende Nederlandsche vlag met n.° 170 (*Ouderkerk aan den Amstel*, D. H. Kramer, van Rotterdam naar Batavia).

Cargalijsten.

Rotterdam.

BATAVIA en PADANG, Bantam, B. G. van der Bolck: 6460 b. Koffij, 3409 blokj. Getah Pertja, 1 kistje Gom Benzoin, 975 sch. Tin, 132 v. Koperen Duiten en 2000 bos. Rotting, NHM.

LONDEN, Earl of Auckland, W. Wintle: 75 b. Schapenwol, Minderop en van Heel; 55 b. Wol, C. L. Ringrose en Co.; 5 b. dito, J. H. Claus en J. Raulino; 5 v. Koffij, S. A. le Vino en Co.; 17 v. Loodsuiker en 1 k. Boeken, Braakman en Co.; 10 b. Gambier, Grohé en Sander; 4 b. Koopm., C. Hemmann en Co.; 2 v. Koopm., J. van der Hoop; 2 v. dito, van Duura en Versteeven; 1 k. dito, W. P. Knaepen en Co.; 1 k. dito, J. B. Crol en Co.; 1 p. Boeken, A. Baedeker; 1 p. dito, Wed. Krap en van Duym; 1 b. Koopm., J. Hooiberg, te Leyden; 513¼ quart. Nigerzaad, 54 b. Wol, 54 k. Thee, 6 v. Koffij, 25 cer. en 1 p. Koopm. en 1 k. Rhaberber, Order.

Amsterdam.

CAEN, Marie Emile, Flambard: 1730 hectol. Koolzaad, Order.

VAREL, Nooit Gedacht, van der Meulen: 20 last Boekweit, L. Hoyack en Co.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam:

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve bijzonder is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Fregatschip *Twee Anthony's*, kapit. *J. F. Klomp*, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor en eene melkgevende Koe. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen*.

BATAVIA, SAMARANG en SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het nieuw, extra op de zeilage gebouwd, gekoperd Nederl. Barkschip *Twee Cornelissen*,

kapitein *J. C. Kreije*, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen.*

BELFAST, het Nederl. Kofschip *Klazina Arendina*, kapitein *H. L. de Grooth.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

ELSENEUR en KOPENHAGEN, het Deensch Everschip *Gudenaa* kapitein *W. M. C. Holm.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

KAAP DE GOEDE HOOP, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend gekoperd Nederlandsch Brikschip *Jan van Galen*, kapit. *P. H. de Boer.* Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen.*

KONSTANTINOPEL, het snelzeilend Nederlandsch Schoenerschip *Augusta*, kapit. *H. E. Rabe.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

LIVORNO, het Nederlandsch Schooner-Galjootschip *Libra*, kapitein *S. G. Oostra.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

NEW-YORK, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd driemast Klipper-Schoenerschip *Vrede*, kapit. *P. van Rhijn.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Wambersie en Crooswijck.*

PADANG en BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe uitmuntend is ingerigt het Nederlandsch gekoperd snelzeilend Barkschip *Joan*, gevoerd door kapitein *A. van der Tak*, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor. Adres bij de Reeders *van Overzee en Co.* en de Cargadoors *Hudig en Blokhuyzen* en *Kuyper, van Dam en Smeer.*

Beursberigten.

***MADRID* den 26 November.**

Spanje 1¼ pc. 20. 80; dito 3 pc. 36.

***PARIJS* den 27 November.**

Frankrijk 3 pc. 65. 60; dito 4½ pc. 90.75; Spanje 1¼ pc. 19¾; dito Binnenlandsche 3 pc. 34½.

***LONDEN* den 27 November.**

De 3 pc. Geconsolideerden 88⅜. Rusland 5 pc. 96½; dito 4½ pc. 86. Spanje 1¼ pc. 20½ a ¾; dito Buitenl. 3 pc. 38¾ a 39; dito Certific. 4¾ a ⅞; dito Passive 6⅛ a ¼. Mexico 3 pc. 19½ a ¾. Peru 4½ pc. 74. Ecuador 5½ a ¾; idem Nieuwe 14¼. Grenada, 2½ pc. 19⅝ a ¾; id. Uitgestelde 6¾ a 7. Holland 4 pc. 93; dito 2½ pc. 63.

***ANTWERPEN* den 28 November.**

België 2½ pc. 53¼. Spanje 1¼ pc. 19⅜, ½, 7/16; dito Binnenl. 3 pc. 33⅞, ⅜. Metalliek 5 pc. 66. — Flaauwe stemming met onbeduidenden handel.

***AMSTERDAM* den 27 November.**

				Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebl. koers.
NEDERL.,	Werkelijke Schuld	2½	pCt.	62¼	62 5/16	62¼
»	dito dito	3	»	73¼	73⅜	73¼
»	dito dito	4	»	92 5/16	92 5/16	92 5/16
»	Amort.-Syndicaat	3½	»	89		
»	Handel-Maatschappij	4½	»	128¼		
»	O. I. Leening	4	»			
»	Leen. Holl.-Spoorweg					
»	N. Rijn- dito *f* 1200	4½	pCt.			
»	Maatsch. v. Weldadigh.	4	»			
FRANKR.,	Certificaten	3	»			
RUSLAND,	Obl. bij *Hope & Co.*	5	»	101¼		
»	dito dito 1828/29	5	»	100		
»	Cert. dito 1831/33	5	»			
»	dito dito 1840	4	»	74¾		
»	dito bij *Stieglitz*	4	»	74		
»	dito » dito Nieuwe	4	»			
»	dito » dito dito	5	»	80¼	80 5/16	
»	dito Adm. te Hamburg	5	»			
»	Certific. van Assign.	6	»	56¼		
»	Inschr. dito	6	»			
POLEN,	Aand. 1835, *fl.* 500		*f*			
»	Obligatien	4	pCt.	67¾		
SPANJE,	Buitenlandsche	1¼	»	19 11/16	19¾	19 11/16
»	dito	3	»	38¼		
»	Binnenl. a *f* 6000	3	»	32 11/16	33	32 11/16
»	Amortisable Schuld			6¼		
»	Bewijzen van Coupons					
OOSTENR.,	Obl. bij *Goll & Co.*	5	»			
»	dito dito	4	»			
»	dito Metall. Oude	5	»	62¼	62 5/16	62¼
»	dito Nieuwe bet. te Amst.	5	»	72¾	72 13/16	72¾
»	dito Nation. Metalliek	5	»	65⅝	65¾	65⅝
»	dito Metall.	2½	»	31¼		
»	Weener Aand. fl. 250	4	*f*	267		
BELGIE,	Certificaten	2½	pCt.			
»	dito bij *Rothschild*	2½	»	49¼		
PORTUG.,	Oblig.	3	»	39 11/16	40¼	39 11/16
»	dito Uitgest.		»			
VENEZ.,	Obl. *£* 100	4½	»			
»	Uitgest.	1¼	»			
GRENADA,	Oblig.	2½	»	17¼	17⅝	
»	Uitgestelde			6¾		
MEXICO,	Oblig	3	»	18 13/16	18 13/16	
»	dito. Onbepaalde	3	»			

Rusland, Cert. te Londen, 4½ pc., 86½ a 87, gebl. 87. Griekenl. Oblig. Geldl. 1825, 5 pc., 2 13/16. Brazilie 1824, *£* 100, 5 pc., 97½; id. 4½ pc., 89¾. Ecuador 3¾ a 3 13/16; id. Coupons 40½ a 41½, gebl. 41½ cents. Oostenrijks. Bank-Actien *f* 990. Amer. Bank-Actien 1 3/16 a 1¼.

Beleening 4 pct. Prolongatie 4½ pct. Disconto 4 pc.

De Beurs verkeerde heden in eene flaauwe stemming, uitgezonderd voor Spaansche fondsen.

Laatste prijzen ten 4 ure: Holland 2½ pc. 62¼. Spanje 1¼ pc. 19 11/16; dito Binnenl. 3 pc. 32 11/16. Oostenrijk Metalliek 5 pc. 62¼ a 5/16.

***ROTTERDAM* den 27 November.**

Nederlanden, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 62¼; idem, 3 pc., 73¼; idem 4 pc., 92 5/16. België, Cert. bij *Rothschild*, 2½ pc., 49 11/16. Spanje, 1¼ pc., 19¾; Binnenl. à 6/m., 3 pc., 33. Rusland, Cert. bij *Stieglitz & Co.*, 5 pc., 80¼ l. k., 80¼ h. k., 80¼ gebl. k. Polen Aand. Loten *fl.* 500 *f* 140. Oostenr., N. Metall., 5 pc., Rente te Amsterdam, 72¾; idem 2½ pc., 31½ l. k., 32 h. k., 32 gebl. k. Keur. Hess. Loten *f* 67½. Sardinie. Loten *f* 20. Ecuador, Oblig. 3¾; id. Coup. 39½ c. l. k., 40 c. h. k., 40 cents gebl. k.; idem Oblig. N. nu 1 pc., 14¼ l. k., 14¾ h. k., 14¾ gebl. k.

Holl. fondsen prijshoudend. Van Spaansche waren 3 % Binnenl. meer gevraagd. Oostenrijksche onveranderd. Van Zuid-Amerik. was de handel zeer levendig in Ecuador en dito Coupons.

Wisselkoersen.

***AMSTERDAM* den 27 November.**

Hamburg	2 maanden	34¾	geld.	Lissabon	3	maanden	41½	geld.
idem	zigt	35⅛	»	Porto	3	—	41½	»
Londen	2 maanden	11.60	»	Petersb.	2	—	165¾	»
idem	zigt	11.80	»					

***ROTTERDAM* den 27 November.**

Londen 2 maanden....... *f* 11. 67½, kort *f* 11. 82½.

Marktberigten.

***ROTTERDAM* den 27 November.**

GRANEN. Tarwe: 158, 160 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 580, *f* 595, *f* 600; 160, 163 ℔ Boveni. Bis *f* 585, *f* 600; 155 ℔ Meursche *f* 555. Rogge: 142 ℔ Reval *f* 420 te Delfshaven.

BOTER. 1ste kwaliteit *f* 49 a *f* 50; 2de kwaliteit *f* 46 a *f* 47.

***SCHIEDAM* den 27 November.**

GRANEN. Rogge, verkocht: 147 ℔ gedr. Deensche *f* 410 3/m. Gerst, 132 ℔ Engelsche *f* 300 3/m.

MOUTWIJN	per Ned. Vat zonder Fust	*f* 25. —	zonder de belasting.
JENEVER	» » » »	» - 30. 50	
AMST. PROEF	» » » »	» - 31. 75	

Handelsberigten.

***AMSTERDAM* den 27 November.**

TABAK. Heden zijn alhier uit de eerste hand afgedaan 30 vaten Sonborn per *Itzstein & Welcker.*

***LONDEN* den 26 November.**

KOFFIJ. In Native Ceylon was heden de omgang beperkt, doch men vroeg volle prijzen en houdt ord. a goed ord. ferm op 55/ a 56/. Plantation vrij levendig en zeer vast. Mokka met belangrijke omzettingen tot ferme prijzen. — SUIKER over het algemeen met onbeduidenden handel in alle soorten en er wordt weinig in veiling aangeslagen. Geraffineerde mede flaauw. — KATOEN zeer kalm en gedaald. — HOPPE met meer vraag en fermer. — TALK vast op 69/ cons. in loco en 69/ à 69/3 voor St. Petersburger Y. C. in loco.

GRAANMARKT. Engelsche Tarwe is ondanks den matigen voorraad en geringen aanvoer 2/ a 3/ lager te noteren. Vreemde Tarwe was heden goed aan de markt gebragt; de vraag was beperkt, doch men betaalde geene lagere prijzen. Meel sterk aangeboden en weinig gevraagd tot vorige prijzen. Mooije Gerst gezocht en ferm, doch geringe kwaliteiten 1/ à 2/ gedaald. Oude Boonen werden iets hooger, doch nieuwe 1/ à 2/ lager betaald. Witte Erwten zijn mede 2/ gedaald. Haver goed gezocht, door eene aanvoer van 6400 qrs. Deensche voor de Oost is de markt vaster geworden. Lijnzaad kalm en onveranderd.

***LIVERPOOL* den 26 November.**

KATOEN. De markt sloot de vorige week zeer ferm. De verkoopen van zaturdag ll. bedroegen 6000 b., waarvan 500 b. Sur. voor uitvoer en ca. 5000 b. Amerik. Heden hebben weder 6000 b. tot onveranderde prijzen nemers gevonden.

***ANTWERPEN* den 27 November.**

In KOFFIJ en SUIKER is heden niets belangrijks omgegaan. — RIJST. Men noteert den verkoop van ca. 500 z. gepeld Arracan (Nacrensie) op levering tot fl. 11¾. — Van VRUCHTEN zijn in de laatste dagen ca. 3000 m. Commadre en Faro Vijgen pr. *Jupiter* gedeeltelijk voor uitvoer afgedaan. Men betaalde fr. 7. 90 voor Commadre en fr. 6. 90 voor Faro. — TABAK. Heden werden 31 v. Virginia pr. *Robert Center* verhandeld. — WOL is goed gevraagd. — GRANEN kalmer. Voor zeilende Amerik. Rogge is fl. 14¾ a 14½, voor Inlandsche en Zweedsche dito fl. 14½ en voor mooije Engelsche dito fl. 15 per 70 kil. besteed. Eene partij Egyptische Tarwe is tot geheimen prijs afgedaan.

Advertentien.

Heden morgen overleed, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, in den ouderdom van ruim 69 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, JAN BOS, *Heemraad en President-Kerkvoogd der Hervormde Gemeente te Bergschenhoek.*

Bergschenhoek *den* 26 *November* 1855.

M. J. BOS, geb. SAARBERG.

OPENBARE VERGADERING

der COMMISSIE **ter Bevordering van het Onderzoek naar de Verschijnselen op den Oceaan**, op HEDEN den 28 November 1855, des avonds ten 8 ure, in het Vereenigings-Gebouw der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub.

Scheepsreeders, Gezagvoerders, Stuurlieden en allen die belang stellen in de Zeevaart worden uitgenoodigd deze **VERGADERING** bij te wonen, waarop de Wel Edel Gestrenge Heer J. VAN GOGH, *Luitenant ter Zee der 1ste klasse, Directeur der afdeeling Zeevaart, van het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut te Utrecht*, als Spreker zal optreden.

De Commissie voornoemd,
JOOST VAN VOLLENHOVEN, *Voorzitter.*
J. P. A. FRANÇOIS, *Lid en Secretaris.*

De Ondergeteekende heeft de eer zijnen Begunstigers en Stadgenooten te berigten, dat vele

ST. NICOLAAS-ARTIKELEN

heden ontpakt en geëxposeerd zijn. Hij beveelt zich in ieders welwillende protectie aan.

G. J. EVERS,
Banketbakker en *Confiturier*, Zeevischmarkt, 2, n.° 443.

MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN.

Specialité de Trousseau et Layette.

***NOORDBLAAK*, wijk 4, n.° 187.**

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij vele **Nieuwe Broderiën** ontvangen heeft, als:

KRAGEN, CHEMISETTEN, MOUWEN, FRANSCH BATISTEN ZAKDOEKEN ENZ.,

ALSMEDE:

Nieuwe Zijden FICHUS, CHATELAINES, FANCHONS, Zijden DASSEN, CACHE-NEZ en velerlei andere ARTIKELEN,

GESCHIKT VOOR SINT-NICOLAAS GESCHENKEN.

F. A. MÄHLER.

DEPARTEMENT ROTTERDAM DER MAATSCHAPPIJ

tot Nut van 't Algemeen.

BUITENGEWONE VERGADERING,

op HEDEN den 28 *November* 1855, *des avonds ten* 7 *ure, in het Departementsgebouw.*

Herziening der Departementswetten. — Benoeming van een Lid des Bestuurs. — Mededeelingen door het Bestuur, enz.

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN, *Lid en Secretaris.*

NB. De Heeren Leden worden verzocht hun Exemplaar der Departementswetten ter Vergadering mede te brengen.

ORGEL-CONCERT,

TE GEVEN IN DE

KERK DER REMONSTRANTEN,

op *HEDEN* den 28 *November* 1855, des namiddags ten half twee ure,

DOOR

J. DISSELWERFF,

Organist bij de Doopsgezinde Gemeente te Amsterdam, onder welwillende medewerking van den Heer

J. H. PALING.

N.° 1. **Praeludium** (F dur), voor het volle Orgel, van C. H RINCK.
„ 2. **Koraal**, van M. KAELER, Evang. Gezang 181.
„ 3. **Variation**, met Obligaat-Pedaal (C dur) van C. H. RINCK.
„ 4. **Adagio** (As dur), van F. MENDELSSOHN BARTHOLDY.
„ 5. **Fantaisie** (Es dur), van A. HESSE.
„ 6. **Koraal**, van RINCK, Evang. Gezang 39.
„ 7. **Introductie en Fuga** (D dur), van A. HESSE.

N.° 2, 5 en 6 voorgedragen door den Heer J. H. PALING.

Entree 75 Cents.

Ingang Groote Deur, Visschersdijk.

Het PROGRAMMA, te gelijk TOEGANG-BILLET, is te verkrijgen bij den Koster van de Kerk der Remonstranten.

Ten KANTORE van

S. M. WOLFSBERGEN,

***Korte Hoogstraat*, wijk 5, n.° 268, alhier,**

zijn in de afgeloopene 227ste Staats-Loterij de navolgende HOOGE PRIJZEN getrokken:

***f* 100,000 op N.° 13492,**
- 10,000 » » 3310,
- 5,000 » » 8169,
- 5,000 » » 8177,
- 2,500 » » 3598,
- 1,500 » » 8956,

benevens een aantal van *f* 1,000.

Aan genoemd Kantoor zijn voor de **228ste Loterij**, waarvan de trekking ***aanstaanden Maandag*** een aanvang neemt, nog **HEELE** en **GEDEELTEN** van **LOTEN** te bekomen, volgens Prijs-Courant,

Rotterdam 26 *November* 1855.

TE HUUR.

Van de **Maatschappij van Bouwvereeniging** aan het Nieuwewerk zijn ***te Huur***,

Een **HUIS** aan de Willemskade voor..... *f* 1200.
Een **HUIS** en **TUIN** in de Maasstraat voor *f* 750.
En een **HUIS** in de Westerstraat voor..... *f* 700.

Te bevragen bij den Mr. Timmerman *A. VAN DER POT*, aan de Leuvehaven.

Bij toeval *TE HUUR* een **ruim logeabel**

BOVENHUIS,

met groote KAMERS, op den Coolsingel te Rotterdam, tegen Mei of Augustus 1856 te aanvaarden. Te bevragen bij K. LOOS, Boekverkooper in de Westewagenstraat.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

bezitten eene verbazende kracht ter herstelling van eene algemeene Verzwakking.

Afschrift van eenen Brief van JOHANNES ADRIANUS VAN DER WERF, te Samarang, aan Professor **Holloway**: „Mijnheer! Sedert een aantal jaren leed ik aan eene trapsgewijze toenemende verzwakking en was nabij om te beawijken; ook verklaarden mijne Geneesheeren dat er geene hoop op herstel was, toen ik eindelijk besloot uwe **Pillen** te beproeven. Na die vijf weken gebruikt te hebben begon mijn toestand zeer te verbeteren, en na verloop van 2 maanden was ik geheel hersteld. (*get.*) J. A. VAN DER WERF."

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **J. M. VAN RENESSE**, Depôthouder te **'s Gravenhage**; aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN**, te **'s Hertogenbosch**; alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen**, 244, Strand, en te **New-York**, 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van *f* 0. 80, *f* 1. 85, *f* 3. 00, *f* 6. 75, *f* 13. 50, *f* 20. 50.
POTJES ZALF.... „ - 0. 80, - 1. 85, - 3. 60, - 7. 05, - 13. 85, - 20. 95.

Men vraagt in een BOEKHANDEL een

JONGELING,

tusschen 17 en 19 jaren oud, goed bekend met het **Vouwen** en **Innaaijen** enz.; alsmede een Geschikten **LOOPJONGEN.** Men vervoege zich aan het Bureau dezer Courant.

. De **PANDEN**, in den Oppert, wijk 6, n.° 52, in de Peperstraat, wijk 5, n.° 83, aan den Coolsingel, wijk 15, n.° 301, en aan de Rottekade, wijk 13, n.° 1072, welke Woensdag ll. door de Notarissen *SANDER en PAATS*, in het Locaal aan de Gelderschekade, zijn geveild, zullen aldaar op HEDEN den 28 November 1855, des namiddags ten vier ure, worden *Afgeslagen.*

Openbare Verkooping,

door den Notaris *H. S. VAN RIJSOORT*, gevestigd te Charlois, op Zaturdag den 1 December 1855, des morgens ten 10 ure, in het gewone Lokaal te Rhoon, van eene aanzienlijke Partij ZWARE OPGAANDE **ESSCHEN-, YPEN- en WILGENBOOMEN**, staande onder de gemeente Rhoon. Breeder bij Biljetten omschreven en nader onderrigt te bekomen bij den Heer Rentmeester der Heerlijkheden Rhoon en Pendrecht, wonende te Rhoon, en ten Kantore van genoemden Notaris te Charlois.

Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS, te *Middelburg*, wordt uitgegeven:

DICHTERLIJKE NALATENSCHAP

VAN

JAN FRANÇOIS BROUWENAAR.

Met een **Voorberigt**

VAN

J. J. L. TEN KATE.

Prijs: gebonden in Linnen Bandje met Vergulden Titel en Stempels, *f* 1. 25.

***Te Rotterdam*, bij**

ARRENBERG & VAN REYN.